

Rauwe trip over vervlogen illusies

■ TONEEL

Op de daken van een drukke stad roken de met graffiti bekladde schoorstenen onophoudelijk. Opzweepende elektronische muziek knalt door de speakers. Er is hier niets dat doet denken aan het 19e-eeuwse Rusland van Anton Tsjechov, waar de hoofdpersonen in *De Russen!* uit voortkomen. Maar hun drijfveren, dromen en frustraties zijn dan ook van alle tijden.

In *De Russen!* ontmoeten personages uit twee jeugdwerken van de grote Russische toneelschrijver elkaar. In opdracht van regisseur Ivo van Hove voegde de Vlaamse schrijver Tom Lanoye *Platonov* (1878) en *Ivanov* (1887) samen tot een nieuw stuk dat inclusief twee pauzes zes uur duurt. Wat de titelhelden met elkaar verbindt, zijn hun frustraties, ze hebben hun verwachtingen over het leven niet waar kunnen maken. Dat heeft ze cynisch gemaakt.

De klus was aan Lanoye, groot liefhebber van toneelklassiekers, goed besteed. Eerder bewerkte hij onder meer Shakespeares koningsdrama's tot de twaalf uur durende theatermarathon *Ten oorlog*. Voor *De Russen* nam hij de helft van de tijd en moest hij zich 'beperken' tot achttien personages, gelijk het aantal beschikbare acteurs van Toneelgroep Amsterdam. Bijna het hele ensemble doet

mee. Het is een lange zit, maar dankzij de topcast is dat vooral een voorrecht. Genieten doe je van alles en iedereen tijdens deze voorstelling. Ook van de verleidelijke videobeelden die in het decor zijn verwerkt en de stemmige muziekmix. Hoewel de thematiek, die van vervlogen en gemiste idealen, misschien iets te veel wordt uitgekauwd en de tekst dus best wat korter had gemogen.

Op de verjaardagspartij van de jonge Sasja komt iedereen met elkaar in contact. Van het buffet in de tuin krijgen we niets mee, maar dat de wodka rijkelijk vloeit, is duidelijk. In een reeks ontmoetingen worden de verhoudingen op scherp gezet. Heimelijke liefdes worden verklaard, er wordt ruzie gezocht en zo komen er heel wat frustraties over het leven bovendrijven.

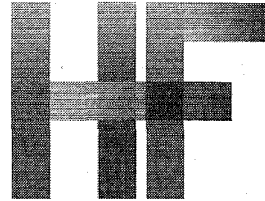
Centraal staan de antihelden Platonov en Ivanov, twee zwaar ongelukkige, cynische dertigers. Fedja van Huêt schakelt als Platonov, de onderwijzer die zijn grote ambities nooit heeft waargemaakt, krachtig tussen woede en moedeloosheid. Iemand noemt hem 'de vleesgeworden huffterigheid' en zo speelt hij zijn onbestemde lusteloosheid.

Daartegenover treffen we de depressieve, meer in zichzelf gekeerde Ivanov (Jacob Derwig), die hoge schulden heeft en vastzit in zijn huwelijk met de Joodse Sarah (mooi om Halina Reijn eens heel ingetogen te zien spelen). Even lijkt de jeugdige Sasja, die nog vol verwachting van het leven is (mooi vertolkt door de jonge Héléne Devos), hem een uitweg te kunnen bieden. „Leef mensheid, leef dan toch!”, is haar devies. En wat maakt Derwig Ivanovs hoop mooi zichtbaar. Maar onvrede en zwakte zijn besmettelijk, zo leren we in *De Russen*. Wie niet oppast, ziet uiteindelijk al zijn illusies in rook opgaan.

Maaik Staffhorst

★★★★☆

Info: www.toneelgroepamsterdam.nl

De liefde voor Ivanov is zo sterk, Sarah (Halina Reijn) geeft er zelfs het contact met haar broer (Alwin Pulinx) voor op.

FOTO: JAN VERWEYVELD

De Russen!